

Newspaper In Yiddish

לייזער קאצאוויטש

יאבער 1941 ער אין לעשפאנער אינ מאלעם. פרייסמ: באמידעם אונדו העלמנ". רי דבי פשו האכנ זו אועקגעסריכנ איניינעם סים

שיש האבן היאחתקליטריכו איניתנס סים אל אורערע צום שיטו. כאס מאפניקייתער אפים סעד לעסעל א מוסער האפנ די רבי סיב סאפער אוני סופער האבן די רבי מישו דערסארדעם דעם 20-סג נאיאבער, באס דער, אוייפער מאסנישטים, סיב מאי אינ, ששער, קון נעווענ א בוכהאלפער, או אינ, ששער, קון נעווענ א בוכהאלפער, אינ אינ נעווענ וויי. אינהאליר, ויד' סומער, העניע, איז נעווענ וויי. ער שאינהאליר, ויד' סומער, העניע, איז נעווענ וויי. ער שאינהאליר, ויד' סומער השם (נעוועלים אינמען דעם סאנפל, האס סענ ווי נעשלאנג און איז איינ איינ מסער העווער. מאנשל, חקש סענ זי נעשקנג און אינ אינ קלייד ארענעלוקופו אינ מאשינ דעפלם איז אויל אומעלוקוע ספג מעפער פקליע. דעו ער אין לעקלול אמג בוידעם זיכ באחאלפג ער אויל אומעלול אמג בוידעם זיכ באחאלפג ער אונעלול אול און דער אוים דער ששכב אינ לירחויו.

משנ אוועלפיארנס ברודערל, שויעלקע, אין משנעקעל צונאמענ מישג נאנצג קינדער. חיים פגנ נעמש. ביים די ערשפע צוויי פאגראַטענ אין סיר,

רא: א 16-ופריקע, נעלינגענ זיכ אייסביא. האלפנ. ביים לעם דרים: פאנראם איו מיר חידער נעלוגנעל שנה אנשלויםנ.

נעבראכם צו איר שוועסטער, בא וועלכער איכ האַב איבערנענעכטיסט. אם סארנג האָם סענ טיר אַנגשריזג, חארינ איל זאל ניינ. דער רענ אין נערעל א חיימער אונ א נעבער. לנכער, איכ השב זיכ קוים רערשלעפט צו א הניו אינ א כופשר. אפנ הוום השב' איכ נגיי מרשם: רעמי כאלעכשם.

שמשער דארםם איר אג ארכעמערנ?--

נעשרענט. מיכ לאנג

בים אומי אנוער.

"א פארפיזאנור" בארפיזאנור בי עשענ אחיי פליינע בי עד אר אל אנער באלענאס וויבע נעשענ אחיי פליינע בי עד איני א של בי באלר צונעכונדנ צו ער וועם אינים ששכ פייניכי פוראנע, וועלנ פיר בי אינ אומי בעקאלפט אינ דער חייר אייני אומי בעקאלפט איני איני א באר פענ ארום זינענן אומי בופאר זיי האכנ זיכ פים פיר צעישנם, צונער איני א באר פענ ארום זינענן אומי בופאר

לענע לעווינ דערציילט...

שונום בארושור 5 רמפער. ראם ופנענ נערענ פארה לאבטר בים ארים לבור בים בים בים בים בים דיני ריים ואלעם נים לעונים מיידעלע האם געענים ערם בינ פונ מינסק אונ האב אים נעוויונ מיינ רוסישנ פאספארם. ער האַמ אים אוצמערק.

צי זאָנו, או דו ביספ א יודישנה סיינסב, או דו ביספ כא פיר או או דו ביספ כא פיר או

האלפו די נאנצע צופה. " אים חעל אייבים נערוקענל דעם דאויקנ פענסשנ, רעם מרעכם, עק איז דים באנאננע סיות מור, זוי א פאפער. תארנע צוויי בארטא שים האם איכ בא אים עצווינת אות האב זים נעסילים זוי כא זיכ אג רער קוים.

פיזאנער, איל האַב נעוווְלֹשׁ נִיי פּיט־גלפנ איג לאמפ לענג די דיבישו אונ נעקאסע לעי טענ פארג אומשולריקנ בלפ, דשם ז" השבנ פארגאסג. רעם 20יפנ אם אבער 1942 בינ איכ אוועה אינ דער פארלואניקע כאכנע. אינ וואלר האבנ ויכ צו יי, ער צום נעפונענ

באמערקמ די מאלשיצונעי ואם באמראכמ. לעפטע מאַמאַגראַזיע, האָס ער א מיש נע. מאַנ די בלעפלעכ, דורכגעלייענט דעם אײַני חידער נעלתנעה את אנמלוטנ.

רורב די אסעכיפע דראמנ מוג נעמא תאכ בילדונגישפעמפל, אוג האם בא טיר נענוטענ

רורב די אסעל "דערוענ מדנעם א שול-כא ער

איב אינטאל "דערוענ מדנעם א שול-כא ער

שורקענ איל האם אים א רום נעמאנ און נעם ראימן, ווו איכ בינ נעוענ צונעשריב.

שורקענ אר בין נעוענ און נעמאנ און נעם ראימן ער און פר מיר מעלפון אם מארנו. אם מארנו אוב האב באב נעווסם עונעם ראינ

האם ער סיר געבראכם א רוסיען פאספארם. ער האם דערפילב, או איכ רארם זאנו

דער 1912 בע איכ מים

איכ האב דערפילב, או איכ רארם זאנו

די בארשיזאנער האל פיר פארנעבנ נאל א מאר פראנו, איל האל מידער נים נעלעגם אמ זי" ענמפערנ, פלוצליני האַב איכ פאר ממנע אוינג דערוענ א רעוואלווער.

ביסמ נעקומענ שפּיַאָנעװענ? – האָם בײז נעזאַנס רער פּארמיואנער.

די דאס אין נים סינו פאספארט! – האַכ אים אוימנעשרנע. – אים בינ א ייריטע! רי פארסיזאנער האָב זים א־בערנסוקם. רער יוד האָם צו סיר נענוסענ ריירנ אפ

תקל איל נעמרענע.

ער האם סיל לאנג באסראכם אונ זיר

ינריט, איל האם צו סיל לאנג באסראכם אונ זיר

ינריט, איל האם צו סיל לאנג באסראכם אונ זיר

ינריט, איל האם באלה אינ אים דערסילם א נומן

אינ האם באלה אינ אים דערסילם א נומן

האיל האם באלר מונ איל האסר האלפינ ביי מארמיזנא.

"מערשנו איל ביע א אים הארלינג ביי ל מארחוקט אינ האם ביעלר מונ אוויב ניס על האסראנערע.

"מאר אינ אים באלע אינ אים דערויטג ווענג באלע אין אינ האסר באלעבאס, או אויב

"אם באלעבאס ומנע נשענ צוויי ליינ

ער וועס אינל סרים צו מונאנע, וועל פיר

"אוי האטנ זיר באלר צונעכונדנ צו ער וועס אינל סרים איס אַפרעבענע!"

ואנם אינניכו פוסעו חידו דע סשקר, אונ ומנעני שיי אינ אחנם, חי כש יי ויכ באחיון אפנ החיו שה כעועצם זיכ אם

ויכ באוריון אפו חויין נעלאפנ אובקענו סיב נעלאפנ אובקענו סיב בעלאמי אומקעונו מים מספט, דו וויי עד מספט, דו וויי עד מספט, דו וויי עד מספט, דו וויי עד מספט איינ נערענק עס ווייבר איינ גערענק עס ווייבר איינ איינ איינ איינ איינ עסובל, בינ למספט איינ איינ איינ עסיילים על איינ מספט איינ איינ עניעולנענ, א כלעני מענטקאר איינ איינ האיינ אונ האיינ א כלעני מענטקאר איינ האיינ האיינ האיינ אונ האיינ איינ איינועמאן מיינ האיינו איינו מיינו מיינו

או דו ביסם כא פיר אם ביס סיקאם יו ביס כא פיר אם ביס סיקאם יו ארוכעוניין, אנן באסענסע יידנ האבנ בא אים אין ורגעלאון נייצר ז פאבער. פאייל בוליכן "זעם האם יודישע פייל אועקנעירם אין אים באפואלי או וייצר שווינער, זו וי האם וייב שאועלי או האלם ביר באוצלי או האם ביר נאנצע צוום.

סים האם נעצוינג אינ משלר צו די פאר.

אה מפס המסר מר די המנקר מרשפשר אינ שבמעמר הקם כתני מי מי אדער נעשפרים אינ דער אווסטפורים אינ הקב אני הקב אנייל נקי. נוסעו אינ העם באינ באוליבעים. עד עם 1854 ניין הקפ או מור באו מור מור מור מור מור באונים מים דער מארבוו אוויסים פארפון אוויסטים פארפון אוויסים פארפון פארפון אוויסים פארפון אוויסים פארפון אייטים פארפון אייטים פארפון אייטים פארפון אוויסי

This photograph shows a newspaper issued in Yiddish in 1945 in the USSR. There you can see my photograph: I wore uniform and held a gun, because I was a member of a partisan group.

I became a member of the Moscow landing group in September or October 1942. Since that time till July 1944 I was one of the partisans. The group grew into a brigade, later the brigade developed into a formation. All the time we acted in the same region. Our base was in Stayki village.

In 1943 in a battle I was wounded in my back (a splinter went into my back). Our formation was supervised from the center of partisan movement in Moscow. Later Franz Dvorack, a Czech became our commander.

Having been wounded, I got into the partisan hospital. Partisans lived in earth-houses both in the winter and in the summer. They never got undressed.

The hospital was situated in earth-houses, too. There worked a very good doctor Svistunenko. He made blood transfusion and then sent me to the farm owners. They helped me to recover: their family was loyal to partisans and supported them.

I became a commandant of the village most remote from the German garrison. There were 7 commandants on the territory. From time to time Germans appeared in our villages.

Once during a meeting of 3 commandants of the near villages Germans came unexpectedly and shot them. But Germans did not dare to approach Morozovka (my village), because on the way there were a lot of other villages controlled by partisans.

In 1944 during running fights Germans blocked us. They set fire to surrounding woods, and we did not know where to go. We ran around the wood. I was together with 2 girls from our brigade. We had crackers with us, but no water.

I carried a sawn-off gun. Girls were afraid of my gun, because without weapon we could be taken for local residents, otherwise we could be only partisans. Therefore we buried my gun.

So I was a member of the partisan group from 1942 till July 3, 1944. Later we joined active forces of the Red Army.

After that we got an order to clean the woods. Germans broke up into small units and hid in the woods (especially volunteers from among local residents).

They lived in our earth-houses, and we tried to find them. It lasted about a week. That was why I did not manage to be on the Victory parade in Minsk.

I got to Minsk later. Immediately several girls and I got fixed to job: we were secretaries (gave out meal tickets, documents, and characteristics).

Franz Dvorack, my commander told me that as I was with partisans from the very beginning, I had to describe everything in full details (in fact he could not write in Russian). I did it, and only then he gave me my documents.